

Killerupegen. Fra Axel Schovelin: *Mærkelige gamle danske Træer*, 1881–91. Jagt- og Skovbrugsmuseet, Hørsholm.

ved Maribo, opkaldt efter friherreinde Charlotte Emerentia Raben, død 1843 (930b 4.3,1955,812, 814).

126 *Kandelaberegen* i Jægersborg dyrehave (107 1965) jf. nr. 127.

127 *Kandelaberegen* ved Vasebro i Ibsker ø.f. vejen mod Listed; kronen formet som en kandelaber = lysestage med flere lys (90 22/3 1965).

128 *Karen Brahes Eg* ved landevejen ved Vittinge MFyn; når Karen Brahe, som 1716 oprettede Odense adelige jomfrukloster, rejste fra Steensgård til Odense, holdt hun altid hvil under det store træ. Forsvundet o. 1880 (280 18/9 1965).

129 *Kegleegen*, Jægersborg dyrehave n.f. Tårbæk Allé og sydøst for skovridergården, med forneden kegledannet stamme (173 1932–33,48).

130 *Killerupegen* eller *Den brændte Eg* i Kille-

rup skov på Guldborgland; nogle unge mennesker forsøgte 1884 at tænde ild i træet. Faldt 1912–13 (808; 949; 175 12,1927,26f; 930b 4.3, 1955,875).

131 *Kirkegårdsegen* nær Vemmetofte klosterrkirkegård (930b 4.1,1955,203).

132 *Klampenborgegen* ved badeanstalten, menes at være 6–700 år gammel; vist identisk med Skovfogedegen nr. 227 (808 1887 nr. 5).

133 *Klapskovegen* i Tinning skov ved Frijsenborg, hvis østlige del i gamle dage hed Klapskoven (175 1926,26; 107 1965).

134 *Klingstrupeggen*, smukt fritstående træ på mark ved godset Klingstrup SØFyn.

135 *Klinkeportegen* ved Klinkeporten, Gl. Mårum skovdistrikt (107 1972).

136 *Klopstockegen*, *Klopstocks Eg* eller *Monradsegen*, *Monrads Eg* – ved spadserestien fra Lyngby sø mod Frederiksdal. Efter indbydelse

Kongeegen efter litografi af L. Gurlitt fra 1840-42. Jagt- og Skovbrugsmuseet, Hørsholm.

af Frederik VI boede digteren Friedr. Gottlieb Klopstock (død 1803) i Lyngby; træet står på jord, som engang tilhørte biskop D. G. Monrads gård Hummeltofte. Fredet 1956 (65 12/2 1956; 387 31-34, digt).

137 *Klopstockegen* i haven til Eckhof, Kr. Eckernförde; K. skal have digtet ved træet, når han var gæst hos von Neergaard (357 27,169).

Kludeegen, se s. 319.

Kludetræet, se s. 319.

137a *Knudeegen* i Broby Vesterskov ved Sorø (920 8,1886,110f).

138 *Koegen* ved Marevadgård, Klemensker. Stammen var oprindelig tvedelt og i kløften skal en ko have siddet fastklemt og være omkommet. Halvdelen af træet faldt 1922 (92 32,1949,149; 90 3/3 1965).

139 *Kohaveegen* i Kohaven, Guldborgland under Oreby skovdistrikt; meget lavstammet og hældende (175 12,1927,31-35).

140 *Komtessens Eg* ved Fussingø, måske op-

kaldt efter datter af godsets tidligere ejer Scheel-Plessen.

141 *Kongeegen* ved Slotsdammen, Lyksborg (1906) (357 176).

142 *Kongeegen* nær kysten ved Wassersleben, Kr. Flensborg; Frederik den Sjette eller Christian den Ottende skal have spist frokost ved træet (357 25,177).

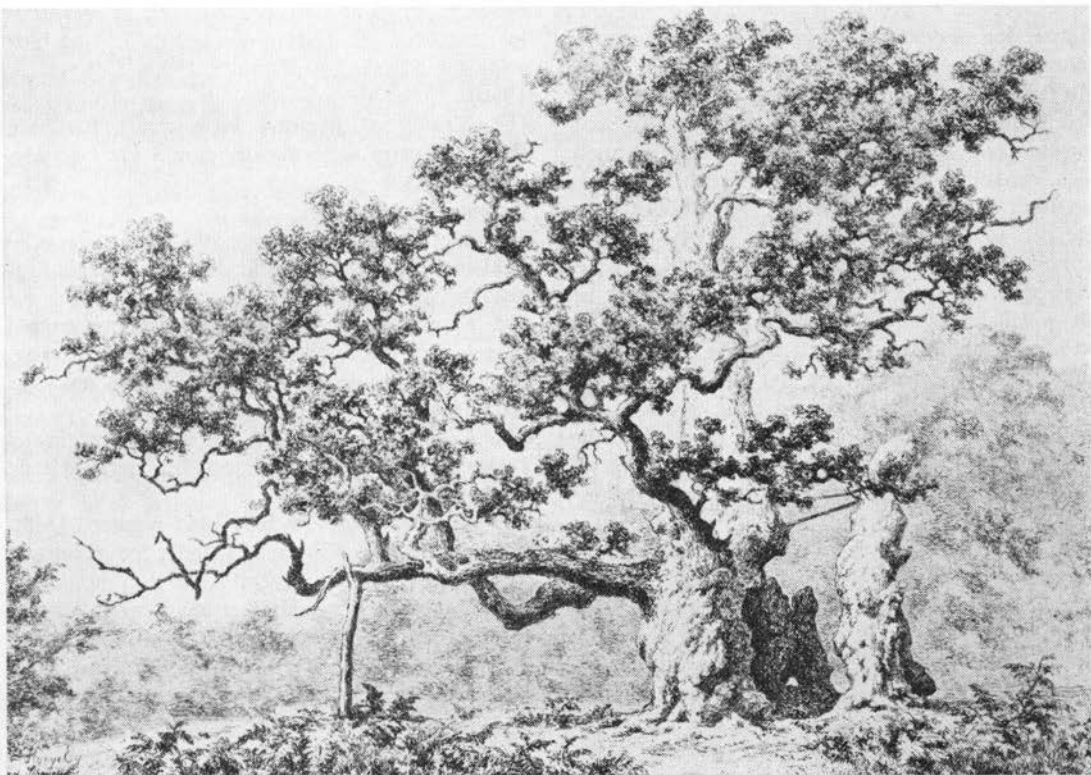
143 *Kongeegen* plantet 1935 på Jelsgård mark v.f. Haderslev ved en kongerevue (107 1969).

144 *Kongeegen* bag teglværket i Gram skov, Sønderjylland, fældet 1971 (148 4,633, optegnet 1939; 65 30/6 1971).

145 *Kongeegen* eller *Kronegen* i Blåvær skov, Viuf sogn, indtil o. 1800; man sagde, at træet bar hvide blade, når der indtraf dødsfald i kongehuset, således efter enkedronning Juliane Maries død 1796 (134 27/5 1805; 275 2/10 1805).

146 *Kongeegen* i Boller Nederskov (930b 8.3, 1964,951).

147 *Kongeegen* midt i Fangel by MFyn, plantet

Kongeegen tegnet af Axel Schovelin et lille halvt århundrede senere, hvor træet nu viser tydelige spor af forfald. Fra hans bog: Mærkelige gamle danske Træer, 1881-91. Jagt- og Skovbrugsmuseet, Hørsholm.

1940 for Christian X samtidig med opsættelsen af et bystævne (930b 5.1,1956,220).

148 *Kongeegen* i Skydebjerg ved Vester Åby, plantet samme år som nr. 147 (930b 5.1,1956, 482).

149 *Kongeegen* i Gribskov (her også Dronningeegen, nr. 62); udgået for mange år siden, men bevares (836 26,1940,134).

150 *Kongeegen*, stor og smuk fritstående, ca. 300-årig eg i Frederiksborg slotshave, vel fordi den er en »konge« blandt egene (107 1965).

151 *Kongeegen* i Nordskoven, Hornsherred – det bedst kendte og mest omtalte af vore navngivne træer, Danmarks og måske Europas ældste og tykkeste træ (13,9 m i omkreds). Egen omtales første gang (uden navn) 1779 og beskrives første gang 1813, det ældste kendte billede stammer fra 1839. Når den ikke blev fældet, må det skyldes, at den stod i et ret utilgængeligt terræn og en indtil 1700-t næsten ubeboet egn. Da man blev opmærksom på træet, var det allerede mær-

ket af ælde; kort og knudret i væksten egnede det sig ikke til gavntømmer, de vældige dimensioner afskrækkede fra hugst til brændsel, og endelig har man vel meget tidligt søgt at bevare de største og ældste ege. *Kongeegen* var og er stadig den mest medtagne af Nordskovens tre kæmpege; hovedstammen faldt 18. okt. 1973; resten står endnu og grønnes hvert år. Alderen blev 1954 af skovrider Just Holten bestemt til 1877 år, iflg. skovfoged Th. Jensens opmålinger 1964 skulle træet være »kun« 1424 år. – Navnet kendes fra o. 1850-60, men kan lokalt være meget ældre; det sættes i forbindelse med Frederik VII, som interesserede sig stærkt for Nordskovens kæmpege og skal have siddet til hest eller sammen med grevinde Danner søgt ly for et tordenvejr i den hule stamme. Træet er også blevet kaldt *Frederiksegen*, det første navn betød sikkert oprindelig »skovens konge« (808; 175 1923, 500-21; 152 4,1957,317-72 og 1965,132ff,148ff; 417 1917,87; 637 1957,14; 263 1962,139).

»Dens grene er støttet af mægtige stolper. Den ligner den ældgamle Starkhad, som hængende i sine krykker anråber livet om afslutning«. »Endnu formår de [kæmpegene] at hente sollys ned fra himlen. Og tøvende, som blodet hos ældgamle folk, stiger saften ved forårstid gennem den rynkede bark og sikrer grenene endnu en sommer ... De ligner jætter, siger sommergæsterne, som hånd i hånd slår kreds omkring stammerne for at måle deres omfang. Og det er rigtigt. Sådan må vore forfædre have tænkt sig de nordiske kykloper, med lav på bringen og vredne arme, løftet til slag ...« *Hans Hartvig Seedorff (961b)*. – »Årstider har skiftet over den med storm og stille, frost og hede, regn og sol, helt fra hine fjerne tider, som ligger hinsides sagn og saga, da begivenheder hændte, som ingen véd besked om uden netop den!« *Achton Friis (269 2,72)*.

152 *Kongeegen* i Kroskoven mod Guldborgland, navnet af yngre dato (551 5/10 1965).

153 *Kongeegen*, vældigt enligtstående træ i Bruntofte ved Nykøbing F – Gåbensevejen. En konge spiste under egen, kort efter at han havde forladt stedet, slog lynet ned og en stor splintret gren faldt, hvor kongen sad. Det var i Tingsted sogn en almindelig opfattelse, at egen aldrig måtte fældes. 1847 var den forsvundet (310 2, 1857,71f jf. 97).

154 *Kongeegen* i St. Hellegårde skov, Bodilsker, også kaldt *Skovkongen*, for det meget høje og slanke træ er en konge blandt Bornholms træer (92 32,1949,150; 148 10,434; 90 6/4 1965).

155 *Kongeegen* står ved Stammeshalle i Rø sogn Bornholm (148 10,398).

Kongeegen, se nr. 48 og 73.

156 *Kongeegen* eller *De tusindårige Ege*, tre træer i Louenkær skov ved Havnø på Hadsundegnen; efter 1807 var de udset til hugst til Orlogsværftet, men ejeren bad om og fik lov at beholde dem (794 2.2,1889–90,71f).

157 *Kong Hans' Eg* i udkanten af Vejle Nørreskov nær stadion og »Roms Hule« (930b 8.3, 1964,836).

158 *Kong Hans' Eg* i Knuthenborg park, var et stort træ allerede på kongens tid (1481–1513) (949 155f; 229 nr. 33,1957).

159 *Krageegen* i Stollig, Løjt sogn, gav navn til markstykke nævnt 1704 (148 6,239).

Krampetræet, se s. 318.

160 *Krogsdalsegen* ved Esrom, ca. 400 år gammel, omkreds i brysthøjde 6.5 m (1948).

161 *Kroneegen* i Kongelunden på Amager, efter den velformede frie krone.

162 *Kronegen* i Skodsbølskoven Egersund, de

nederste 20 m af stammen var helt ret og grenløs; fældet o. 1970, stammen vejede 13 t og blev solgt for 12.000 kr. (455 6/9 1972; 795 nr. 13, 1966).

163 *Kronegen*, gammel kæmpeeg i Pamhule skov, Hoptrup sogn Sønderjylland (930 4. udg. 9,1930,102).

Kronegen, se nr. 145.

164 *Kryllan*, 3–400 årig eg ved Klint i Paradisbakkerne på Bornholm; krylla = gammelt krogget træ (90 7/4 1965).

165 *Krysnak*, stor eg på Undervadkær enge i Angel, her var i fællesskabets tid en lille skov, hvor man om egen samledes til leg og løjer (161 1906/46: 3296).

166 *Krøblingen*, gammel eg ved Nørregård i Ibsker, store grene gror op fra den væltede stamme (90 4/3 1965).

167 *Kundskabens Træ* blev 1964 plantet i Udby præstegårdssave SSjælland i stedet for æbletræet med samme navn (bd. 3).

168 *Kuppelegen* på Høbbet mark ved Fåborg, efter kronens form; fredet 1924 (173 1924–25, 16).

169 *Kuppelegen* ved Trepilelågen i Jægersborg dyrehave (754d 92ff; 107 1965).

170 *Kæmpeegen* samme sted som nr. 169 (173 1924–25,12).

171 *Kæmpeegen* i Vemmetofte Vesterskov (920 8,1886,110f; 175 1925,387ff).

172 *Kæmpeegen* eller *Den store Eg* i Knudskov ved Vordingborg, var 1883 32.9 m høj og 5.16 m i omfang (811 1,504; 930b 4.1,1955,103).

173 *Kærlighedsegen* ved Flårup under Kærstrup MLolland, måske rest af alleen til det forsvundne Flårortop; alderen anslået til 7–800 år. Efter sagnet tog jomfru Friis o. 1600 ved dette træ afsked med sin kæreste, en junker, før han rejste til Nysted; brylluppet skulle stå to dage efter, men hun så ham aldrig mere og blev sindssyg af sorg. Under svenskekrigen 1658 skal »Fisker-Lars« have skjult et pengeskrin ved træet (550 7/4 1936).

174 *von Langens Eg* i Jægersborg dyrehave lidt syd for Tårnbæk posthus, opkaldt efter den fra Tyskland indkaldte overførster J. G. von Langen, der i 1700-t reorganiserede driften af de nordsjællandske skove.

175 *Langetegen* på Langet gl. skoleplads, Lolland; forsvundet (930b 4.3,1955,842; 551 4/10 1965).

176 *Lenes Eg* i Ketting på Als, nævnt som stednavn 1666ff (148 7,269).

177 *Linieskibsegen* i Vemmetofte Vesterskov var 1885 30.7 m høj og velsagtens en af de ege, der

efter 1807 blev mærket ud til flådens genopbygning, sml. nr. 183. (948b 49; 920 8,1885,110).

178 *Ludvig Holsteins Eg* i Holsteinborg park, opkaldt efter digteren (173 1940–41,36).

179 *Lynegen*, Stampeskov i Jægersborg dyrehave (107 1965).

180 *Lynegen* ved Frederiksborg slot til o. 1964, var ramt af lynet, en stor spån flået af fra top til rod; da halvdelen af kronen faldt, blev resterne fjernet (107 1965).

181 *Lytternes Træ* plantet 18/11 1958 af forfatterinden Karen Blixen i fuglereservatet på Rungstedlund; er en aflægger af Snoegen (nr. 234) og symboliserer naturglæden hos de radiolyttere, som gav penge til Rungstedfondet (135 19/11 1958).

182 *Majoren*, eg i sydvestlige del af Hareskoven, navnet skal stamme fra Svenskekrigene (107 1972).

183 *Marineegene*, Stensby skov ved Petersgård SSjælland, blev efter flådens ran 1807 mærket ud til Orlogsværftet, men af ukendt grund ikke fældet; nu kun 4–5 tilbage (948b 49; 107 1965).

184 *Mars Kals Eg* eller *Mars Kals Træ* ved Bramstrup på Fyn; en forvalter (eller ridefoged) Markus Kalv på godset svor mened og blev manet ned under træet, derfor flød en grim saft fra stammen og børn turde ikke nærme sig stedet. Forsvundet o. 1890 (488i 5,446), sml. bøg bd. 2.

185 *Marsk Stigs Eg* i have i Tranebjerg på Samsø; sagnet beretter, at marsk Stig Andersen Hvide (1200-t) havde plyndret Brattingborg og med byttet kørte forbi på vej til Hjortholm, hans tjener smed et agern ind i haven, og det spirede. Nu ukendt (253 1929,10; 107 1965).

186 *Mindeegen*, meget stort firestammet træ på Viskinge mark NVSjælland; ingen véd nu, hvad træet står for (161 1906/23: 281).

Mirakeltræet, se s. 319.

Monradsegen, se nr. 136.

187 *Mosskovegen* i Rold skov, spirede o. 1900 og fotograferes hvert år, således at man kan følge træets udvikling (410 27).

188 *Mumieegen*, Duschbad mose i Jægersborg dyrehave; ved træet skal Adam Oehlenschläger have skrevet *St. Hans Aften Spil* (1803), jf. s. 311. Omkring 1930 kun en ruin (949 131; 173 1932–33,55 jf. 237d 23).

189 *Mølleåsegen* i Klintebyskoven ved Neksø, var tjenlig til mølleakslers højere oppe kunne skæres en slettromle; skovet o. 1960 (449 1938, 43; 90 5/4 1965).

190 *Måregen* i Klåvang, Tågerød skov MSjælland, en mår har vel holdt til i træet (930b 4.1, 1955,127).

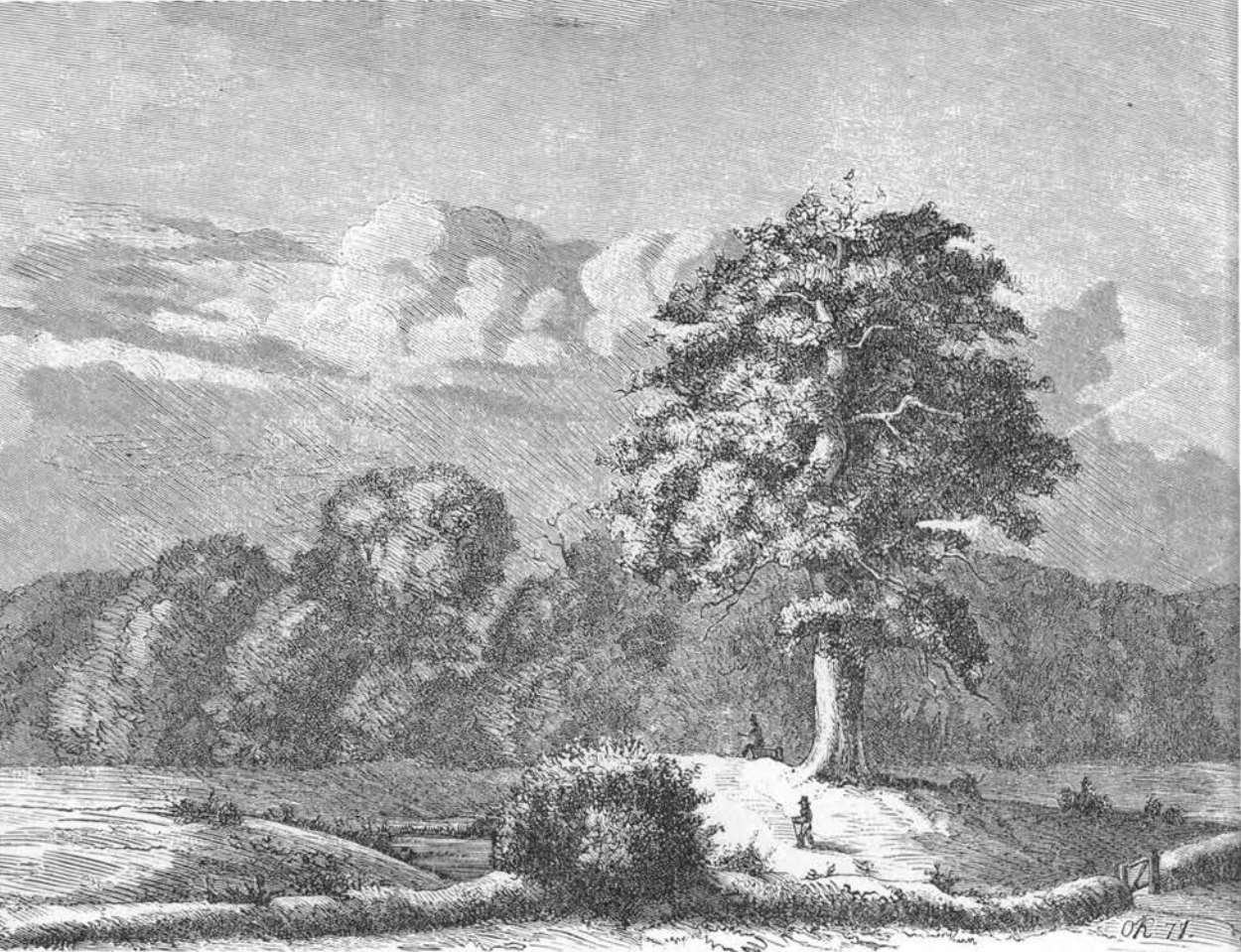
191 *Mårumegen*, Harager Hegn afd. 152 i NSjælland (930b 3,1954,168).

192 *Nellemanns Eg*, kæmpeeg i Nordskoven ved Jægerspris, opkaldt efter højesteretsassessor Sophus Nellemann (død 1915), der var formand i styrelsen for Frederik den Syvendes Stiftelse (948b 47f).

193 *Niels Ebbesens Eg* stod i Gyllingnæs skov mellem Århus og Randers, egnens folk sagde (1884), at Niels Ebbesen 1. april 1340 med sine svende hvilede sig ved dette træ, da de kom tilbage efter drabet på grev Gert i Randers. Omkring 1900 fandtes på Gyllingnæs rester af en kolossal eg, der var fældet o. 1830. Nu ukendt (808; 931 2,128f; 107 1965). Sml. nr. 50.

194 *Niels Ebbesens Eg*, meget gammel og tyk eg i Flose skov ved Randers, gennem et hul i stammen kunne man se jernringen, hvortil Niels Ebbesen bandt sin hest, før han gik til Randers (eller efter drabet). Det var en gammel tradition, at egnens ungdom pinsedags aften samledes »ved egen« for at danse og nyde medbragte forfriskninger, træet var mål for de fleste skoleudflugter. Fældet februar 1944 og solgt til Hadsund Trævarefabrik. Ved opskæringen fandt man 15 centimeter inde en helt overgroet jernring. Skønt egen først begyndte at gro ca. 250 år efter Niels Ebbesens tid, vakte fældningen af det nationale træ, tilmed under den tyske besættelse, megen uvilje, og landbrugsministeriet opfordrede 8/8 1944 alle skovejere og Dansk Naturfredningsforening til at værne om andre af vore historiske træer (101 433,1940,72; 65 (tillæg) 26/2 1943; 635 og 116 21/4 1944; 173 1943–44,4f og 1945–46,13ff,44).

195 *Niels Ebbesens Eg*, stort og malerisk, men ældhærged træ i den nordlige udkant af Ris skov mellem Skjoldlev og Sabro på jord, der menes at have tilhørt Niels Ebbesens gård Nørre-ris. Egen nævnes første gang 1807, navnet kendes fra 1846. 1808 hedder det, at den af alle »betragtes med højtidelig beundring, fordi man i tankerne i denne eg ser det mest troværdige minde om Niels Ebbesen, man taler med den som med hans efterladte«. Niels Ebbesen skal have bundet hesten til stammen den morgen han udmattet kom tilbage fra Randers (1340). Eller faderen plantede træet uden for sovekammervinduet da Niels Ebbesen var født; endnu et sagn hævder, at det blev plantet af Niels Ebbesen. På et kobberstik 1811 bærer egen en tavle med ordene *Tak, Niels Ebbesen*. B. S. Ingemann 1851: en ærværdig eg, i hundreder af år holdt i ære af det taknemmelige folk. – I 1920'erne blev ved træets fod sat en sten med nationalheltens

Niels Ebbesens Eg ved Nørreris. Træsnit af Olaf Krebs i Illustreret Tidende 28-1-1877.

navn og årstallet 1340; under besættelsen 1940-45 blev årstallet 1940 føjet til og man kaldte egen Danmarks Frihedstræ – »den holder stand og vil ikke gå ud trods landsmænds tankeløse forsøg på at undergrave den«. En stor del af barken blev fjernet af turister, så der måtte sættes pigtrådshegn om stammen. – 1892 brændte to gårde i nærheden, der gik også ild i træet, men ejeren grev J. Chr. Frijs kom tilfældigt forbi og sørgede for, at det blev reddet (949 142; 417 1877,198; 488i 4,20,29; 1014 33,1940,59-63; 175 11,1926,22f,26; 930b 1964).

196 *Niels Hansens Ege* i Tisvilde; N. H. var sogne-, strand- og klitfoged (»sandvogter«), død 1794.

197 *Nøgleegen* (Niggelæajen) v.f. Kofoedgården i Østermarie, også kaldt *Herolds Eg*, fordi kamersanger Vilh. Herold gerne sad på bænken under træet. Stammen er næsten to meter tyk. Man siger, at egen gemmer nøglen til gårdens

velstand og lykke eller står vagt ved den og derfor ikke må fældes (92 13,1920,184 og 32, 1949,150; 449 1947,38; 557 95).

198 *Nørremoseegen* i mosen af samme navn ved Kristianssæde Lolland (175 13,1928,228; 546 43,1955,103).

199 *Nørrerodsegen* i Nørrerod under Pederstrup VLolland (175 13,1928,228; 930b 4.3,1955,790).

200 *Nå-Egene* hed nogle kæmpestore træer ved Remstrup å mellem Silkeborg og Himmelbjerget. Sagn: en kongedatter fra borgen på Dynæs flygtede med prinsen fra Kongshus i Vesterskoven, men på dette sted blev de indhentet – nået – af kongens svende, i fortvivlelse styrtede parret sig i Gudenåen og druknede (310 1,1854,43f; 417 nr. 14,1897; 488i 4,47). Siden navn til skovløbersted.

201 *Odeon-Egen*; medlemmer af sangforeningen Odeon stod af ved Mårum st., traf dér en ung forstmand og blev af ham ført til en stor eg i